

מחודש יולי עד ראשון לספטמבר אכלו הפרגיות הנשארות את המזונות האדה :
 חטה 1433 ק"ג. שעורה 60 ק"ג - סובין 405 ק"ג - קמח תירס - 143 ק"ג - קמח
 ש"ש 78 - כוסברה 73 ק"ג - בשר וקמח דגים $96\frac{1}{2}$ ק"ג - קמח עצמות - 47 ק"ג. לפי
 חשבון זה אכלה כל פרגית, נוסף על האכל שקבלה בתקופת גידול האפרוחים, 4.6 ק"ג
 חמרי מזון ששויים בקרוב $6\frac{1}{2}$ ג"מ. ובסך הכל עלתה הפרגית שנשארה לגידול עד גיר
 של 7 חרשים, (אם נוסף עוד 1 ג"מ דמי ההפחתה של הבגנים בעד שלשת החרשים
 האחרונים):

אפרוח עד 4 חרשים	10.0 ג"מ
אכל לפרגית 3 חרשים	6.5
דמי ההפחתה נוספים	1
בס"ה	17.5 ג"מ

לפי חשבון הממוצע של ההטלה יוצא שכל פרגית הטילה עד עכשיו 15 ביצים
 ששוין בתקופה זו 5 ג"מ. אם ננכה את הסכום הזה מהסכום הנ"ל נשארו 12.5 ג"מ.
 אמנם זהו הסכום שהפרגית עולה למשק עד 7 חרשים.
 צריך לציין שהטלה של הפרגיות שישנה בנבע אינה מצויה בשאר משקי העסק.
 בחודש ספטמבר עלתה כל ביצה למשק בנבע קצת יותר מ-2 מילים. הדבר אינו כן
 במשקים אחרים שהביצה בחודש זה עלתה פי שתיים וזו פי שלש מהסכום הנ"ל.

תוצאות שדות הדרכה לירקות תרפ"ו.

א. דלעת (גדול שני במחזור).

עין חרוד. ז ב ו ל י ם.

האדמה: אפורה כהה כבדה. הדלעת באה על גבי חלקות הכרובית המובלות
 בצירופים הנתונים בטבלא. הדלעת לא קבלה כל הוספה של זבל אורגני, אל מנת הובול
 החימי של הכרובית הוסיפו לדלעת: זרחן 15 ק"ג, אשלגן 15 ק"ג, אמן 30 ק"ג. זרעו:
 31.3.26. נבטו: 4.4.26. כובלים הנקנים השתמשנו: בנפרת אמן לכל החלקות, מלבד
 מס' 23-11 שקבלו מלחת צילי. הוספת נפרת אמן מנה א': 13.4.26. מנה ב': 2.5.26.
 המרחקים: 200X250 ס"מ. התחלת האסיף: 30.7.26. האסיף האחרון: 2.9.26. הון: מקומי.
 ט ב ל א א.

ז"א = זבל אורגני ז"ע = זבל ערבי

הזבול בק"ג לדונם	חיבול בק"ג לדונם	עליה ב"מ לנבי בימ	מס' הפירות לדונם	משקל בינוני של כל פרי בק"ג
1. לכרובית: ז"א 6000 + ז.ח. 30 לדלעת: — — א.ז. 15 ח. 30	4515	281	560	8.062
2. לכרובית: ז"א 6000 + א.ז. 30 לדלעת: — — א.ז. 15	3790	219.8	600	6.316
3. לכרובית: ז"א 6000 + ז.ח. 30 לדלעת: — — ז. 15 ח. 30	3055	157.8	440	6.943
4. לכרובית: ז"א 6000 + א.ח. 30 לדלעת: — — א. 15 ח. 30	3320	180.2	420	7.905

הזבול בק"ג לדונם	היבול בק"ג לדונם	עליה ב-% לנבי בימ	מס' הפירות לדונם	משקל בינוני של כל פרי בק"ג
5. לכרובית : ז"א 6000 לדלעת: — —	3090	160.8	520	5.942
6. לכרובית : ז"ע 6000 + א. ח. ז. 30 לדלעת: — — א. ז. 15 ח. 30	4335	265.8	500	8.670
7. לכרובית : ז"ע 6000 + ח. 30 לדלעת: — — ח. 30	2745	131.6	460	5.967
8. לכרובית : ז"ע 6000 לדלעת: — —	1850	56.1	360	5.139
9. לכרובית : — — א. ד. ח. מלחת 30 לדלעת: — — א. ז. 15 ח. 30	2800	135	480	5.833
10. לכרובית : — — א. ז. ח. 30 לדלעת: — — א. ז. 15 ח. 30	2790	135	340	8.206
11. לכרובית : לא מובל לדלעת: לא מובל	1185	0	280	4.232

ב. מלפפונים.

עין-חרור.

הארסה: חומר כבדה, אפורה כהה מעורבת בחצץ, הנידול שקדם: חסה.
בשנת 1928 — פולים. 1922 — שעורה. לא נזרבלה זה שנים רבות. זבלו: זבל אורגני
15.9.25, אשלג, זרחן 16.12.25, זרעו: 18.3.26, נבטו: 22.3.26, בתור זבלים חנקניים
השתמשנו בנפרת אמון בשביל כל החלקות, מלבד מספר 23—11 שנוזבלו במלחת ציולי.
הוספת נפרת אמון: מנה א' — 11.4.26, מנה ב' — 2.5.25, המרחקים: 125×50 ס"מ.
התחלת האסיף: 14.5.26, האסיף האחרון: 12.7.26, הון: מקומי, כל אופן זבול חור
פעמיים, המספרים הם היבול הממוצע.

1. זבולים.

טבלא ב.

הזבול בק"ג לדונם	היבול בק"ג לדונם	עליה ב-% לנבי בימ	מס' הפירות לדונם	משקל בינוני של כל פרי בגרמים
1. זבל אורגני 6000 + א. ז. ח. 30 מכל מין . . .	4047.5	128.3	39.740	102
2. זבל אורגני 6000 + א. ז. 30 מכל מין . . .	3831	116	39.280	97
3. זבל אורגני 6000 + ז. ח. 30 מכל מין . . .	3607	103.4	37.080	97
4. זבל אורגני 6000 + א. ח. 30 מכל מין . . .	4089	130.6	39.060	105
5. זבל אורגני 6000 . . .	4093.8	130.9	38.880	105
6. זבל ערבי 6000 + א. ז. ח. 30 מכל מין . . .	3446.6	94.9	33.888	101

הזבול בק"ג לדונם	היבול בק"ג לדונם	עליה ב-% לגבי כ"ס	מס' הפירות לדונם	מספר כינוני של כל פרי בגרמים
7. זבל ערבי 6000 + ה. 30	2998.5	69.1	29,860	100
8. זבל ערבי 6000	2633.5	48.5	28,300	92
9. א. ז. ה. 30 מכל מין (חנקן בצורת מלחת ציילי)	2683.5	51.3	25,980	103
10. א. ז. ה. 30 מכל מין (חנקן בצורת נפרת אמון)	2751.5	55.2	26,760	101
11. לא מזוהה	1773	0	19,980	89

הערות לזבול הדלעת והמלפפונים.

ע"פ טבלא א' יש לציין עליות ביבולי הדלעת ע"י השפעת הזבלים החימיים.
1) בחלקות המזובלות בזבלים חימיים (צירופים 9—10) עליה לגבי הבלתי מזוהה.

(בחלקות צירוף 11) ב"ה 136⁰/.

2) בחלקות המזובלות בזבל ערבי נתנה הוספת הזבל החימי עליה לגבי הזבול בזבל ערבי בלבד ב"ה 134.8⁰/ ולגבי הבלתי מזוהה — ב"ה 265.8⁰/, הוספת חנקן בלבד על גבי הזבל הערבי מראה ניכר עליית היבול ב"ה 48.4⁰/, יש אמנם סתירה בין שתי החלקות המקבילות המזובלות בזבל הערבי, אבל אם גם נפסול חלקה אחת לא ישתנו בהרבה היחסים באחוזים.

3) השפעת ההוספה של הזבלים החימיים לזבלים האורגניים איננה כמעט ניכרת, אמנם נראית עליה בחלקות המזובלות בזבל חימי על גבי הזבל האורגני (צירוף א') לעומת החלקות המזובלות בזבל אורגני בלבד (צירוף 5) והעליה היא כמעט של 50⁰%, אבל אין ספק שבחלקה אחת של אותו צירוף כמו בחלקות השבנות שלה פעלו איזה גורמים צדדיים ושנו את הצורה הכללית, ראיה לדבר יתר החלקות המקבילות להן בזבולן, שהן סותרות אותן ואם נשתמש רק בהן לא תהא ניכרת כמעט עליה זו ביבול. בכלל יש לציין שאת היבולים המקסימליים נתנו החלקות המזובלות בזבלים אורגניים, ובשורה אחת אתן הזבלים החימיים על גבי הזבל הערבי, אפילו הוספת החנקן בלבד לזבל הערבי מעלה את היבול בהרבה.

במלפפונים (טבלא ב') בולטת כמעט אותה המגמה אם כי ההפרשים היחסיים שונים: הזבלים החימיים הראו עליה ביחס לבלתי מזוהה ב"ה 55⁰/—51⁰/, הזבל הערבי לבד העלה את היבול רק ב"ה 48⁰/, זבל ערבי בהוספת חנקן — 69⁰/, זבל ערבי בהוספת כל הזבלים החימיים — הראה עליה ב"ה 95⁰/, זבל בור בלבד העלה את היבול לגבי הבלתי מזוהה ב"ה 131⁰/. הוספת הזבלים החימיים לזבל אורגני לא הראתה כל השפעה לטובה, בשני גידולי הדלועים הגיל נראית בדוגמאות שלפנינו נטיה ברורה לזבלים האורגניים וחנקניים (אצלנו היו המלפפונים ראשונים במחזור והדלעת שניה אחרי כרובית). רבוי היבול במלפפונים על ידי השפעת הזבלים, כפי שמוכיחים המספרים הנתונים בשני הטורים האחרונים בטבלאות הגיל, אינו בא על חשבון גודל הפרי אלא על חשבון מספר הפירות.

2. זמני זריעה.

ט ב ל א ג'

זמני הזריעה	חיבול בק"ג לדונם	משקל בינוני של כל פרי בגרמים	זמן התנובה ימים	התאריך של התחלת וסוף הפריה	הכנסה ליימ לדונם
6.9.25	395.8	—	56—110	30.X—25.XII	10.28
16.9.25	266	—	49—100	4.XI—25.XII	6.80
15.2.26	3910	101	88—154	14.V—19.VII	30.08
5.3.26	3468	101	70—136	14.V—19.VII	28.72
25.3.26	1927	100	66—116	30.V—19.VII	15.12
15.4.26	1063	96	52—95	6.VI—19.VII	9.14

ובלו את החלקות של זמני הסתו ב־7,9.25—6000 ק"ג ובל אורגני + א.ז. ח. 30 ק"ג מכל מין. את החלקות של זמני האביב ובלו ב־19.11.25 לפי אותה הנוסחה. הוספת מלחת ציילי נתנה בשתי מנות. המרחקים: 125×50 ס"מ, גודל כל חלקה 50 מטר מרובעים.

3. בכורים.

ט ב ל א ד'

אופן הזריעה	חיבול בק"ג לדונם	משקל כל פרי בגרמים	זמן התנובה ימים	תאריך התחלת וסוף הפריה	הכנסה ליימ לדונם	% של חיבול
בעציצים	1262	64	69—140	27.IV—7.VII	11.14	95.89
זרועים	1316	90	86—145	14.V—12.VII	9.57	100

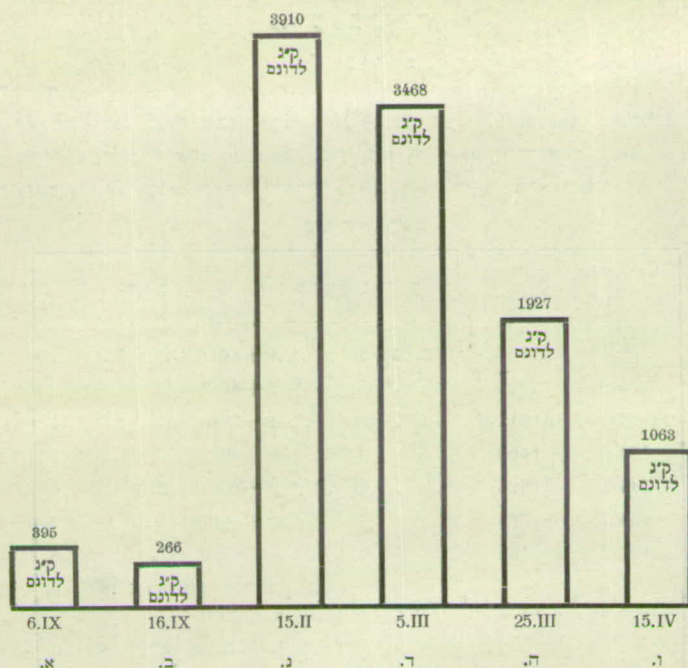
ובלו: 25.12.25. ובל אורגני 6 טון + א.ז. ח. 30 ק"ג. מלחת ציילי בשתי מנות. המרחקים 40×125 ס"מ. זמן הזריעה והשתילה בעציצים: 17.2.26. הקליטה אחרי 5 ימים. הון: מקומי.

הערות לגידול מלפפונים בעציצים.

שאלת בכורי המלפפונים לא פסקה מהעסיק כמה ממגדלי הירקות שלנו במשך השנים האחרונות. מקובלת ביותר כאן השטח של זריעה מוקדמת בעציצי חרס ובזמן האחרון בעציצי ניר, והעברתם לקרקע עם רפות קור החורף. אולם למרות הנסיונות החוזרים במשך השנים האחרונות, להקדים ע"י זריעה מוקדמת בעציצים את יכולי המלפפונים לא נתבררה עדיין השאלה מכל צדדיה, מלבד ההפסד ביבול שאופן גידול זה בעציצים היה גורר תמיד אחריו. בבואנו לבדור במשקים כמה שאלות הכרוכות בגידול זה לא מצאנו את עצמנו פטורים מנוגע גם בשאלה זו.

אין אנו נמנעים מתת כאן תוצאות הוגמה — למרות הארעיות האפשרית — של אופן טפול זה משרה שלנו בעין־חרור. ע"פ הוגמה זו (טבלא ג') ירד יכול המלפפונים ע"י זריעה מוקדמת בעציצים ב־54 ק"ג או 4.11% לגבי הזרועים בקרקע. לעומת זה עלתה ההכנסה ע"פ מחירי השוק ב־1.57 ליימ לדונם, סכום הרחוק עדיין מכסות את כל ההוצאות היתרות הקשורות בטפול זה, ואעפ"כ יש כאן רמז כל שהוא לאחת הדרכים לפתרון שאלת הבכורים.

מלפפונים. זמנים. (ראה טבלא ג')

זמני הזריעה.

הערות לזמנים, מלפפונים.
שלושה דברים באים בחשבון בזמני הזריעה של המלפפונים בכוון עליית ההכנסה של הגידול הזה או הכנסת הנן בכללו.
1) היכול, למצוא את הזמן המתאים ביותר לגידול זה מפאת תנאי האקלים המשפיעים על יכול הצמחים לפי עונת השנה.
2) מחירי השוק, לפקקים כדאי להקדים הגם שהיכול הכללי יתמעט, בכדי לבוא ראשונה לשוק בשעה שמחירי הפרי של המלפפונים גבוה עדיין.
3) מחזורי הזריעה, יש שמאחרים מאונס, בגלל השטח המתפנה על ידי גידול אחר בשעה שלפי הדרישות בשוק היה כדאי להקדים יותר.
הטבלא ג' מבליטה בעיקר את שני הגורמים הראשונים, ע"פ הדוגמה הזו נתן הזמן הראשון בעונת הסתיו 6.IX גם את היכול הטוב וגם את ההכנסה הגבוהה ביותר, ומלבד זה זמנית נמנה ביחד עם תנובת הזמן השני; את השטח תפס ב-10 ימים יותר, את ההכנסה ביכול הכי גבוה בעונת האביב נתנה זריעת 15.2.26 — זמן א' והוא הגיע בסוף תנובתו ליותר הזמנים היותר מאוחרים ויחד אתם פנה את השדה.

כמובן שאין לדון משנה אחת לשניה ומאוזר אקלים אחר למשנהו, השאלה הזו תתברר במשך השנים הבאות ובאזורי הארץ השונים.

ג. עגבניות.

1. זבולים.

עין-חרוד.

הארמה וכו' כנ"ל. זבל אורגני—15.9.25, א. ז. 16.12.25, שתלו: 15.2.26, הוספת מלחת ציילי מנה א': 28.3.26, מנה ב': 23.4.26, המרחקים: 100×125 ס"מ, התחלת האסיף: 12.5.26, האסיף האחרון: 16.7.26, הזן: "שלא השוק".

טבלא ה'

הזבול בק"ג לדונם	חיבול בק"ג לדונם	עליה ב"מ לנבי ב"מ
1. זבל אורגני +6000 א. ז. ח. 30 מכל מין	1330.5	99.6
2. " " +6000 א. ז. ח. 30 " " "	1730	159.9
4. " " +6000 א. ז. ח. 30 " " "	1311.5	97
5. " " 6000 " " "	1696	154.6
6. " ערבי +6000 א. ז. ח. 30 " " "	1625	144.1
7. " " +6000 א. ז. ח. 30 " " "	1563	134.7
8. " " 6000 " " "	1466	120.2
9. א. ז. ח. 30 מכל מין (חנקן בצורת מלחת ציילי)	1373.5	106.3
10. א. ז. ח. 30 מכל מין (חנקן בצורת גפרת אטון)	1518.5	128.1
11. לא מזובל	665.7	0

דגניה ב'.

הארמה: סידרטר מחלחלת, הוכנה בחרישה עמוקה, זבלו: זבל אורגני וא. ז. בנובמבר, שתלו: 6.11.25, השתילה בהשקאה, מלחת ציילי נתנה בשתי מנות, המרחקים: 100×175 ס"מ, התחלת האסיף 18.3.26, האסיף האחרון: 20.5.26, הזן — "לוקולוס".

טבלא ו'

הזבול בק"ג לדונם	חיבול בק"ג לדונם	עליה לנבי ב"מ ב"מ
1. זבל אורגני 8000	3635	+ 0.55
2. זבל ערבי 8000	3875	+ 7.22
3. " " 4000	5067	+ 40.20
4. " " +4000 א. ז. ח. 30 מכל מין	4039	+ 11.76
5. " " +8000 א. ז. ח. 30 " " "	3489	- 3.46

הזבול בק"ג לדרום		היבול בק"ג לדרום	עליה לגבי ב"מ ב"פ
6.	זבל ערבי +4000 ז.א. ז.ה. 15 סבל מין	3915	+ 8.32
7.	" " +4000 ז.א. ז.ה. 30 ו.ה. 15	4879	+ 7.36
8.	" " +4000 ז.א. ז.ה. 30 סבל מין	5233	+ 44.79
9.	" " +4000 ז.א. 30	4262	+ 17.82
10.	" " +4000 ז.ה. 30	4378	+ 21.14
11.	" " +4000 ז.ה. 30	3068	- 15.12
12.	לא מזובל	3614	0

הערות לזבולים בענבניות.

עלינו להעיר בזה שלא כל המספרים מיבולי הענבניות על גבי צירופי הזבולים השונים שבידנו ניתנים כאן במלואם. הרבה חלקות וגם צירופים אחדים הוכרחנו לפסול בגלל הסתירות שבין החלקות המקבילות, הנורמים, מלבד הזבול המשפיעים על יבולי הענבניות, הם מרובים כל כך שדרושה זהירות יתרה בשעת ברורם. בעין־חרוד פסלנו 6 חלקות, שהיו ננועות במחלף הסתלסלות העלים, מהחומר שיש בידנו מדגמה ב' פסלנו את כל החלקות שצוינו ע"י העובדים, סבלו מחוסר השקאה במדה מספיקה.

התמונה המתבלטת על סמך החומר המובא כאן היא בערך כזו:

(1) עין־חרוד (שבלא ה'). הזבולים החימיים לברם השפיעו לטובה והגדילו את היבול ב-106% לגבי הענבניות הבלתי מזובלות. עליה מעטה מראים הזבולים החימיים גם על גבי הזבל הערבי; החלקות המזובלות בזבל ערבי בלבד (צירוף 8) הראו עליה ביבול לגבי הבלתי מזובל (צירוף 11) ב-120%, זבל ערבי והוספת חנקן. (צירוף 7) ב-135%, זבל ערבי, אשלגן, ורחן וחנקן (צירוף 6) ב-144%. לעומת זה אין השפעת הזבולים החימיים בהצטרפם לזבל האורגני נראית לנו על פי הדוגמאות שיש בידנו.

(2) דגניה ב' (שבלא ו'). השדה שלנו בדגניה ב' הצטיין מצד אחד ביבולי הנבונה בכלל, (חלקות בודדות הגיעו ליבול של 5—6 וגם 6½ טון לדרום *), ויבולים שאין אנו יודעים לעת עתה דוגמתם בארץ, ומן הצד השני, נראה שהמנות הגדולות של זבל אין השפעתן גדולה באותה המדה כמו של המנות הבינוניות, על פי הדוגמאות שבידנו נזקן של המנות הכבדות כמעט בולט.

דוגמא א': חלקות המזובלות בזבל ערבי 4 טון לדרום (צירוף 8) נתנו יבול של 5 טון ולמעלה מזה לדרום, והחלקות המזובלות באותו הזבל 8 טון לדרום (צירוף 2) לא הגיעו ביבולן גם ל-4 טון לדרום. היחס שלפנינו בין שתי מנות הזבל הנ"ל הוא בערך 3 : 4 (השוה צירופים 2 : 3) לזכותה של המנה הקלה.

חובתנו להעיר שהמספרים המובאים בזה הם רק סיכום היבול עד 20.6 בסוף חודש מאי באה רוח קדים והשמירה את הצמחים על פרים. יש לשער שהיחס האמיתי לא היה משתנה בהרבה אילו הגענו למחר מוריות הצמחים. אבל אין ספק שהיבול הכללי היה עולה לפחות ב-20% כי הצמחים היו בעצם הפריה בזמן הקדים.

דונמא ב: חלקות המזובלות בזבל ערבי 4 טון בהוספת אשלג, זרחן, חנקן 30 ק"ג לדונם מכל מין (צירוף 4) נתנו יכול של 4 טון לדונם ובחלקה שנזבלה ב-8 טון זבל ערבי בהוספת אותם הזבלים החימיים (צירוף 5) הגיע היכול רק ל-3.5 טון לדונם. היחס כאן בין שני הצירופים הנ"ל הוא בערך 7:8 לזכותה של מנת הזבל הממוצעת. כמו כן (שוה צירופים 4:5) אין המספרים שלפנינו מדגימה ב' מדברים לזכותו של הזבל החנקני, לדונמא נביא פה את התוצאות של צירופי זבלים חימיים שונים על נבי זבל ערבי במנה של 4 טון לדונם (צירוף מס' 8) — זבל ערבי 4 טון ואשלג זרחן 30 ק"ג מראה יכול של 5.2 טון לדונם, צירוף 7 — זבל ערבי 4 טון ואשלג, זרחן 30 ק"ג וחנקן 15 ק"ג לדונם מוריד אותו ל-4.87 טון לדונם, צירוף 4 — זבל ערבי 4 טון לדונם אשלג, זרחן וחנקן 30 ק"ג מכל מין נתנו רק 4 טון לדונם. מענין להשוות ע"פ הטבלא האמורה גם תוצאות ההוספות של חנקן, זרחן ואשלג לחוד לזבל ערבי צירופים 9—11.

למרות המספרים הבולטים הללו אנו מוצאים לנחין להוסיף גם בזה, כמו בתוצאות הרלועים, שאנו נמנעים עדיין לקבוע את נוסחת הזבל לענבניות על סמך מספרים אלה: בגלל הנורמים הצרדיים שהם מרובים בענבניות ויש כמעט תמיד לחשוש להשפעה צרדית ידועה או בלתי ידועה.

2. זנים.

עין-חרוד.

זבלו: 1.11.25 — 6000 ק"ג זבל אורגני + א. ז. ח. 30 ק"ג מכל מין לדונם. המרחקים: 100×125 מ"מ, שתלו: 23.3.26, נקלטו: 25.3.26, את החנקן נתנו בשתי מנות.

טבלא ז.

שם הזן	זמן התבונה ימים	היכול בק"ג לדונם	התאריך של התחלת וסוף הפריה
לוקולוס" . . .	66—132	1584	28.V—2.VIII
מלך הומברט" .	66—125	2412	28.V—26.VIII
פלא השוק" . . .	66—125	1804	28.V—26.VIII

הערות לזמנים בענבניות.

משלשת מיני הענבניות שיבולם ניתן כאן עומד המין שהספיק להתאזרח בארץ "פלא השוק" למטה מחבריו ולעומתו עומד ראשונה ביבולו המין "מלך הומברט", אולם ביחד עם זה יש לשים לב אל לקויו הגדול של המין הזה והוא פירותיו הקטנים וצורתם המארכת מה שפוסל אותו בשוק המקומי, למרות טעמו הטוב וקשיות פריו, יש לשער שבכבושים יכול לתפוס את מקומו.

המין "לוקולוס" הצטיין בפוריותו הנבונה בשרה שלנו בדגימה ב' (עין הערות לטבלא ז').